

Mezőgazdasági Népoktatás

A GAZDASÁGI SZAKTANITÓK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE

Előfizetési díj: egész évre 8 pengő. Az előfizetési és hirdetési díjak a Gazdasági Szaktanítók Orsz. Egyesülete pénztárának Tűrkévére az 54.135 csekkzámlán küldendők.

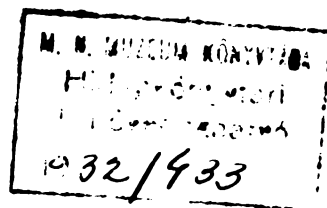
FELELŐS SZERKESZTŐ
GYÖRFY GÉZA

Megjelenik minden hónap 15-én. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cegléd 2. Az Egyesület tagjai a lapot tagdíjuk fejében kapják. ::

A lap kiadásáért felel: Györfy Géza, Cegléd. — Kiadótulajdonos: a Gazdasági Szaktanítók Országos Egyesülete, Makó.

Mit várhatunk az új esztendőben

(Gy.) Lapunk első számát indítom útnak az új esztendőben.* A kötelező gondosság minden új időszak kezdésénél előírja a reális számvetést, a tervek előzetes felfektetését. E kötelezettség elől nemcsak, hogy nem akarok kitérni, de készséggel élek az alkalommal, hogy lapunk ügyéről itt a nyilvánosság előtt keresetlen őszinteséggel beszélhessek.

A Mezőgazdasági Népoktatás célkitűzésén az új évben sincs okunk változtatni. A megkezdett eréllyel kívánjuk folytatni a mezőgazdasági népoktatás általánosítását és fejlesztését érdekében indított, komoly tervek szerint lefektetett munkánkat. A jelenleg dermesztő súllyal ránk nehezülő gazdasági világválság kétségbevonhatatlan bizonyossággal tárja eléink, hogy a régi módszerekkel a változott viszonyok között a mezőgazdálkodásban kielégítő eredményeket elérni nem lehet. Apáink nyomdokain haladva, a legjobb természet eredményekkel is hamarosan eljutunk oda, hogy rámeleg a tőke, a föld is a gazdálkodásunkra.

At kell szerveznünk egész mezőgazdálkodásunkat, ha a világversenyben meg akarjuk szerezni és tartani azt az előnyös pozíciót, melyet számunkra hazánk kedvező klimatológiai viszonyai földünk áldott termőereje és kiváltságos földrajzi központos elhelyezkedésünk biztosítanak. Merem állítani, hogy ma, a kivétel nélkül nehéz válsággal küzdő agrárállamok között éppen a kis Magyarországnak van legkisebb oka a csüggedésre és kétségbeesésre. Nekünk — egyetlen súlyos tényező kivételével — minden adottságunk

megvan ahhoz, hogy józan okossággal, elszánt akarással mezőgazdálkodásunk számára a rentabilitást és gazdáink részére a prosperitást biztosítani tudjunk. Ez a súlyos tényező a szakképzettség, az általános gazdasági szaktudás.

Nem régen egyik legkiválóbb gazdasági szaktekinetűnknek, a földművelésügyi miniszternek a szájából hallottuk a fájó igazságot, hogy mezőgazdáink túlnyomó többsége még ma is az őskortól örökölt évszázados primitív ismeretek birtokában műveli a földjét. Végzetes hiba volna azonban, ha ezért az ország egész gazdasági helyzetére kedvezőtlenül kiható állapotért bárki is gazdaközönségünket akarná felelőssé tenni. Ha valaki, úgy éppen a mi testületünk, a gazdasági szaktanítói kar tehet élő tanubizonyosságot a magyar kisgazda tanulási készsége, komoly munkateljesítménye mellett. Alig van talán a világnak egyetlen földművelője, aki megértőbb szeretettel gondozná a földjét, mint éppen a magyar kisbirtokos. Bele van gyökerezve az ősi rögbe és minden áldozatot meghoz, hogy az anyaföld termőerejét biztosítsa. Ezért is oly kétségbeejtő számára a mai gazdasági helyzet, amikor keservesen kell tapasztalnia, hogy minden áldozat, minden verítékezés kevés ahhoz, hogy az az istenáldotta föld, mely századokon át generációkat bőségben táplált, most a kis család legszerényebb életszükségleteit is fedezze.

Tanácsstalanul áll és bármennyire eleveneszű és leleményes is egyébként, nem tud magán segíteni. Feltétlenül megérti, hogy rajta kívül eső okok készítik elő kegyetlen következetességgel anyagi romlását, de azt még belső elkeseredettsé-

* A szerkesztő közbejött betegsége miatt késell.

gében sem tételezi fel, hogy azok a tényezők, akiknek az ország egyetemes érdeke szempontjából kötelességük, hogy rajta segítsenek, veszni hagyják.

Valóban, a végszükséggel küzdő *gazdatársadalmunkat a korszerű gazdasági ismeretek hiánya miatt, alig lehet felelőssé tenni*, ha figyelembe vesszük azt a sajnálatos körülményt, hogy nálunk egészen a legutóbbi időkig a *gazdasági népoktatás egyetlen kormányzati programban sem szerepelt*.

Több ízben volt alkalmunk már rámutatni, hogy *gyérszámú iskoláinknak csak a megtartásáért is fenntartó hatóságunknak, a kultuszminisztériumnak esetről-esetre nehéz harcokat kellett vívnia*. Célkitűzésünk tehát, mely intézményeink fejlesztésére irányul, hogy azok útján *gazdaközönségünk minden rétege hozzájuthasson a szükséges, korszerű gazdasági ismeretekhez, az új esztendőben is súlyos feladatok teljesítését írja elő lapunk számára*. Lapunk egyik legemisebb kötelezettségei közé tartozik még ma is, hogy a *gazdasági népiskola hivatását, mint egy »terra incognita«-t a magyar közvélemény, sőt sok tekintetben illetékes, intéző körök előtt is feltárja*.

De lapunkra vár a gyakorlati eredmények regisztrálása, az aktuális gazdasági és pedagógiai kérdések megvitatása mellett a gazdasági népnevelési irodalom megteremtésének magasabb szempontból eléggé fel nem értékelhető feladata is.

Vagyis röviden értékes programban valóban nincs hiány. *Annál súlyosabb teherként felelősséget azonban az anyagi eszközök hiánya, melyekre pedig az eredményes kivétel szempontjából feltétlenül szükségünk van*. A munkában céltudatos elgondolással résztvevő dolgozó gárdára és egy hatalmas, megérett, érdeklődő taborra van szükségünk.

Kartársaim ügyszeretetét ismerve, bizalommal tekintek a jövő elé. Hiszem, hogy státusunk minden egyes tagja a lap belső munkatársának érzi magát és kötelességének tartja, hogy ügyünket írásaival a nagy nyilvánosság előtt is szolgálja. És amikor elismerő köszönetet mondok az elmúlt év derék íróinak lelkes közreműködésükért, egyúttal kérek mindenkit, hogy vegyék fel és tegyék állandóvá lapunkkal a kapcsolatot.

Nem hallgathatom el azonban, hogy *súlyos aggodalmaim vannak az olvasók táborának növekedését illetően. Az újból csak fogyott előfizetőink száma*. Nap-nap után érkeznek vissza a

lappéldányok, mélyen gondolkozóba ejtő megokolásokkal: *»A belügyminiszteri rendelet értelmében meg kell szüntetni a további előfizetést«, »a községi költségvetésből törölte a belügyminiszter a lap előfizetését«, »mint gazdasági továbbképzőt a 770—0,19—1931. sz. min. rendelet lefokozta iskolánkat általános jellegűvé, tovább nincs szükség a lapra.«*

De talán elég is ennyi ezekből a lesújtó véleményekből. Minden nyilatkozat egy tiltó állásfoglalásnak látszik munkánk tovább vitte ellen! Hangosan kiáltanak a betűk, hogy *a gazdasági népoktatás ügye még ma sem tartozik az elsőrendű feladatok közé*. Még várhatunk, majd ha erre is lesz — minden más egyéb szükséglet kielégítése után — fedezet.

Bizonytalán végzetes tévedéssel, rosszul értelmezett, félreértett hatósági rendelkezéssel állunk szemben. Hihető-e, hogy ma, amikor összes bajaink között éppen mezőgazdálkodásunk válsága jelenti a legsúlyosabb terhet, éppen ma záróknak el felsőbb rendeletekkel, a számok kolumnáin túl nem látó, kicsinyes finánci mérlegeléssel -- a válságból egyedül kivezető utat?

Több megértést, méltányosabb elbánást kérünk az újesztendőben, főleg az illetékes fórumok részéről egyetemes nemzeti szempontból lapunk, becsületes törekvéseink, a magyar jövőt alapozó munkánk számára!

A próféták . . . a haladás

Az emberi életfejlődés története azt tanítja, hogy minden korszaknak, minden egyes embernek van külön munkaköre, sajátos elhivatása. S ha olvassuk e történelemnek fokos köteteit, minden lapra vastag, színes betűkkel van odaírva, hogy az ember előírásos, konvencionális világa, *sohasem szerette az újat, nem szerette az egyes ember sajátos teremtési munkáját!* A tudatlanság nagy csordában tartja, legelteti az embereket s az önzés boldogan túri ez állapotokat, mert ő jár a csorda élén és elsőnek harap bele a kövér legelőbe. A szokástörvény, az előítélet szabályai egyformásítják, rubrikába osztályozzák az embertömeget. Elvakult emberek, öntelt, maguknak élők, örök életűnek hiszik intézkedéseiket. S aztán... jön egy ember, ki összetör minden nagy alkotást, a bálványokat, kiknek az atyák szolgáltak, eltörli a szombat törvényét, mely az ember lelkét a megállapítások láncába verte s egy szabadabb kornak nyitja meg kapuit. Jönnek próféták, reformátorok, Jézus Krisztus, kiket börtönbe vet, máglyán ég, keresztre feszít az önző, gyáva tömeg, de felemel, istenít a jövő tisztában látó nemzedéke.

...Ezek az emberi hősök hozzáadják a meglevőhöz azt, mit csak ők, senki más nem adhat a világnak, *a lelkük, az énjük sajátos teremtését*. Így, csak így lehetséges az életnek fejlődése. Egyes emberek sajátos munkáiból ujjal meg a világ s halad az emberiség a tökéletesedés útján.

Az új miniszterünk

Félév óta zúg, harsog felettünk a rettentő vihar, mit úgy hívnak, hogy világválság. Régóta készülődik s az elmúlt tizenkét év alatt alig volt olyan pillanat nemzeti életünkben, amikor az előszeleket egyik vagy másik oldalról ne éreztük volna. Egy szünet nélküli önvédelmi harc volt történelmünk utolsó tíz esztendeje. Minden maradvék erőnk a végsőkig meg kellett feszítenünk, hogy a kívülről jövő támadó hullámok a megmaradt országcsontok el ne sodorják, be ne temessék. A szüntelen védekezésben csak lopva fordíthatunk maréknyi energiát védelmi vonalak építésére. Csak tengernyi áldozás és sok panaszos lemondás árán szentelhettünk időt és erőt az egyetlen megmaradt erősségünk, ezeréves nemzeti kultúránk viharvert bástyáinak kijavítására, megszilárdítására.

És a nagy világviharban úgy látszik, hogy megínogtak a pénzügyi, a gazdasági védelmi be rendezkedések. Szinte tehetetlenül állunk és várjuk, míg a haragvó elemek kitombolják magukat. Gondos előrelátással, bölcs kormányzati józan sággal az ország felelős tényezői féltő gonddal arra törekednek, hogy a rendelkezésre álló szerény eszközökkel, a rendkívüli viszonyok között is kitarthassunk addig, míg a tovább fejlődéshez a kedvezőbb politikai és gazdasági atmoszféra újra elérkezik.

A pusztító fergeteg megállította a kulturális téren megindult építkezéseinket is. A várfalak azonban, melyek diadalmasan dacoltak, a századok pusztító elemeivel, épek és sértetlenek. A nemzet szemé aggódva figyel, hogy féltve őrzött kultúr javaink, nemes önfeláldozással felépített kultúrintézményeink épségben megőriztessenek.

E nehéz időkben kapott új parancsnokot a magyarság kultúr-fellegvára dr. Karaffiáth Jenő országgyűlési képviselő személyében. És mély séges gyökeret vert lelkünkben a hit, hogy a legmegfelelőbb kezekre bízta a kormányzói bölcseség a kultusztárca vezetését.

Új miniszterünk régi ember a közéletben. A háború után megindult nemzeti újjáépítés áldozatos munkájából — mindenkor nagy felelősséggel járó pozíciók súlyát hordozva — nemes önzetlenséggel, derekasan kivette a maga részét. A nagy hangot, a reklámot, a látványos piaci szerepléseket sohasem szerette. A komoly munkának, kevésbeszédű, erős kezű, sokat bíró emberre.

Nem a tetszetős látszatokban, hanem a tényleges alkotások puritán, egyszerű formáiban élte ki alkotásvágyát. Nem szónoklatokban, hanem az előírt kötelesség teljesítésében szolgálta mindenkor nemzete szent ügyét.

Hosszú évek óta a legszorosabb kapcsolat fűzte ahhoz a minisztériumhoz, melynek ma az élén áll. A trianoni korszak legjelentősebb tényszerzőjének, a nemzeti sportkultúrának, mint a Testnevelési Tanács elnöke, dr. Karaffiáth Jenő volt a megteremtője és avatott kezű felépítő mestere. Személyi kiválósága mellett, tehát, megmutatott érdemei is predestinálták őt arra a nehéz hivatásra, hogy a nemzet történelmének egyik legválságosabb idejében rábizassék a magyar kultúrintézmények védelmére és kormányzására.

És amikor új miniszterünk személyével szemben a gazdasági szaktanftók testülete nevében, valamint lapunk részéről is a legmesszebbmenő tiszteletünknek és ragaszkodó bizalmunknak e helyen, a nagy nyilvánosság előtt kifejezést adunk, engedje meg a nagyméltóságú miniszter úr, hogy gazdasági népiskoláink ügyére külön is felhívjuk magas figyelmét.

A magyar jövődő a kisgazdamilliók tudásától függ. Magyar államférfi számára alig lehet egyetemes nemzeti szempontból értékesebb feladat a mezőgazdasági nevelés általánossá tételénél. A gazdasági népiskolák tanító személyzete bizalommal várja új miniszterének ideirányuló, jövőt építő intézkedéseit és bízik munkájának teljes sikerében.

Bármiféle tanszer, taneszköz és laboratoriumi felszerelés a legjobb minőségben és legmértányosabb áron

Fill és Bartuska

laboratoriumi felszerelési-, üvegtechnikai cikkek- és tanszergyárban szerezhető be!

Budapest, I., Bertalan-utca 26. szám.

„Három világrészen keresztül“

Írta: Kubacska Béla

A karácsonyi szent ünnepeken egy remek stílussal megírt, nagyon tanulságos, magát a való életet adó, érdekes és értékes könyv volt a szellemi csemegém. Írója: *barsi Leidenfrost Adolf* magyar állampolgár és jó magyar honpolgár, a budapesti m. kir. József műegyetem okleveles vegyész-mérnöke, tart. m. kir. honvédhadnagy, bossányi földbirtokos, lakkbörgyári munkás, mérnök, igazgató és tulajdonos, egy magyarországi nagy uradalom volt jószágigazgatója, magyarországi angol tolmács, számos jó és hasznos börgyári, gépgyári és egyéb újítások s bevezetett találmányok föltalálója, kiváló gyári s egyéb üzemek szervezője és létrehozója, Európa, Amerika és Ázsia keresztül-utazója, jelenleg pedig Kecskeméten tanár, fró és gyermekeit gondosan nevelő és az életre előkészítő melegszívű családapa.

Ennyi tisztesség és ily sokféle tanulmány és hivatás betöltésében egy kötelességtudó és kötelességteljesítő világos agyú, használható, értékes, leleményes, nagyon gyakorlati és mindenekfölött *megbízható, becsületes és tisztességes* hazánkfíától, ki a saját szemével látottakat és a saját maga átélt dolgokat, tapasztalásokat írja meg, — sokat lehet tanulni és igaz dolgokat hallani.

Bennünket, magyarokat és különösen agrárembereket nagyon érdekel ez a sok gyakorlati és célszerű megfigyelése és leírása szerzőnek, mert hiszen egy agrárember írta ezeket szintén, ki maga is gazdálkodott, a saját birtokán és egy nagy hazai uradalomban is, a gazdaságban nőtt föl, édesapja, az ismert és kiváló gazda, szesztermelő és vegyész tanítgatása és bevezetése mellett ismerkedett meg már kora ifjúságában a gazdasági modern és jövedelmező termelési technikával. Édesapja híres *lévai uradalmában* és az ottani *II szeszgyárában*, nagybátyja *bossányi uradalmában* és az ottani *börgyárában* s *hadfelszerelési gyárában* tanult meg sok olyan fontos és hasznos dolgot, amit más, a gazdasági pályára készülő ifjú csak nagysokára sajátíthat el kint az életben — vagy sohasem. Ilyen vezetés mellett a szárnyrabocsátott ifjú más látókörrrel nézi a világot és ha olyan életrevaló s tanult fő ráadásul, mint *barsi Leidenfrost Adolf*, akkor a nagyvilágban is azok a legmodernebb és legcélszerűbb vívmányok fogják megragadni a figyelmét, amelyeket ő még idehaza, a szintén modern és célszerű mezőgazdasági s egyéb termelésben még nem látott megvalósítottak. Bármerre járt is a »három világrészen keresztül« vezetett útjában *barsi Leidenfrost*, mint jó magyar és haladni, fejlődni kívánó és akaró magyar mindig csak azon gondolkodott, hogy ezt is, még ezt is, mindent, amit a nagyvilágban jót és hasznosat látott, idehaza is meg kell valósítani!

Szerző családjának a neve nem ismeretlen a magyar agráremberek előtt, de nem ismeretlen a tudományos világban sem. Melyik középiskolai tanuló ne tanult volna a »*Leidenfrost-féle csepppröt?*« Ennek a tüneménynek az alapján magyarazzuk meg a gázréteggel bevont folyadékesépp körforgását és ennek alapján a kazánrobbanásokat is. Ennek a fiziko-

kémiai jelenségnek a fölfedezője volt *Johann Gottfried Leidenfrost*, a *duisburgi (Poroszország, rajnai tartomány)* egyetem tudós tanára. kinek emlékét örök kegyelettel őrzi a tudományos világ, hálás egyeteme szobrot is emelt neki és az általa fölfedezett jelenséget nevééről nevezték el. Sok gépésznek és gépgyári munkásnak, de sok más foglalkozású embernek is megmentette már ezzel a fölfedezésével az életét *a mi Leidenfrostunknak ez a kiváló őse.*

Barsi Leidenfrost Adolf bármerre járt a nagyvilágban, mindenütt szerették, mindenütt becsülték és mindenütt nagyon tudták használni. Ez egyik főtítka az ő nagy sikereinek is. Előbbi mondataimban szándékosan emeltem ki a *mindenekfölött megbízható, becsületes és tisztességes* tulajdonságát, mely már magában is egy egész életre szóló diadalt és érvényesülést jelent az emberek között — idehaza is, de főképen... Amerikában! Ezt maga emeli ki szerző, mert amerikai főnökei és feljebbvalói is ezt a tulajdonságát becsülték legtöbbszörre nála s olyannyira megbízhatónak ismerték meg őt, hogy még a saját családjuk tagjainak, a szintén a gyárban dolgozó fiainak az ellenőrzésével is őt bízta meg adott alkalmakkor a gyártulajdonos-családapa.

Amnyira kevés Amerikában a föltétlen megbízható ember, hogy ha találunk, egy ilyent, azt őrzik és megbecsülik, mint a legnagyobb kincsét.

Rövid esztendeje volt még csak *barsi Leidenfrost* a *philadelphiai Wolff-féle lakkbörgyárban* alkalmazva mint vegyész, mikor »Wolff úr, a főnököm, egy reggel meglátogatott írja könyvében és beszélgetés közben megkérdezte, hogy szeretném-e látni otthon anyámat, rokonaimat. Mikor már jó *homesick* é, otthonom után sóvárgóvá tett s amikor látta, hogy nagyon szeretném az otthoniakat látni: kirukkolt, hogy kapott egy kábelt, mely szerint meghalt egyik eddigi angol képviselőjük, menjek azonnal Londonba, keressek új képviselőt és vezessem őt be. *Kivett egy ezer dollárról szóló hitellevelet és így szólt:*

— *Megbízom benned. Ha becsapsz be, jó dolgod lesz ná'ám. A legrosszabb esetben ezer dollárral szegényebb leszek.*

Másik zsebéből kihúz egy hajójegyvet, mely szerint másnap délben New-Yorkból indul egy gőzös Hamburgba, mellyel mennem kellett.»

Hány emberre mernénk alig egy esztendei ismeretség után ennyi pénzt és főleg ilyen küldetést rábízni, — hogy a londoni hatalmas képviselő számára keressen egy új képviselőt, egy amerikai szakadt magyar, az amerikai gyárnak, Londonban, teljesen ismeretlen emberek között? Még a cég titkos írású könyvét, a »titkos Code-könyvet« is átadta neki, mellyel néhányszavas rövid, olcsó és titkos szövegű táviratot tud küldeni a philadelphiai gyárnak a rendelések utánpótlására, gyorsan és rejtve. Ilyen könyvc minden nagyobb amerikai cégnek van s a legnagyobb vigyázattal őrzik, mert az üzlet szempontjából rendkívüli előnyei vannak a piac kiszolgálásában és egyéb,

a cégre nézve életkérdést jelentő ügyekben. Mikor pedig három hónap múlva dolgát kitűnően végezve visszatért Amerikába, kitűnt, hogy feleannyit költött a rábízott pénzből, mint az elődje. Meg is lett megbízhatóságának és használhatóságának a jutalma, — mert a világ legnagyobb lakkbörgyártulajdonosának, Wolff úrnak a leányát is feleségül nyerte, mivel az apa ezek után már tudta, hogy *kihez* adja egy egész életre az egyetlen leánykáját.

Érdekes és följegyzésre érdemes, hogy a viszonyok ma is körülbelül teljesen ezek Amerikában, a megbízhatóság tekintetében. Nagyon kevés azoknak a száma, és ezek rendszerint a bevándorlók közül kerülnek ki, akikre rá mernek bízni teljesen bizalmas és fontos dolgokat. Egyik jóbarátomat 1930 őszén búcsúztattuk el, aki Kanadába ment ki, azóta pedig bejárta Északamerika nagyrészt, dolgozott a bátyja mellett is, ki repülőgépgyári gépész-mérnök abban a repülőgépgyárban, ahol a mi derek két hazánkfianak az óceánrepülőgépe, a *Justice for Hungary* motorjai készültek, jelenleg pedig egy hatalmas farmon gazdálkodik New-York mellett, — ez a barátom is a leveleiben ilyen megfigyeléseiről ír még mostan is, nekem, mint amilyeneket tapasztalt három-négy évtizeddel már ezelőtt *barcsi Leidenfrost Adolf* is. Ugyátszik, még ezek a viszonyok sem Óceánon innen, sem Óceánon túl nem változtak az utóbbi évtizedekben!

Nagy élvezettel olvashatja mindenki ezt a könyvet. Sokat tanulhat belőle, mert egyike azoknak a kevés számú útleírásoknak és a világban tett megfigyeléseknek, tapasztalatoknak, melyeket egy nagytudású és mindenhez értő magyar ember tollából eddig kaptunk. A saját boldogulását, küzdelmeit és szép sikereit mondja el, bár nagyon rövidre fogva, de úgy, hogy abból minden olvasója tanulhat és az életben értékesítheti. Maguknak az egyes fejezeteknek a címei is igen változatos és gazdag tapasztalatokról engednek bepillantást a műbe. Így például a: »Boldog ifjúság«, »Európai tanulmányúton«, »Első utam az Új világba«, »Amerikai földön«, »A világ legnagyobb lakkgyárában«, »A Niagara-vízesésnél«, »Első utam vissza Európába«, »Vissza Amerikába«, »Második utam Európába«, »Mezőgazdasági tapasztalataim Amerikában«, »Búza-termelés«, »Kukoricatermelés«, »Szőlő- és gyümölcs-termelés«, »Baromfitenyésztés«, »Csikágó

vágóhidak«, »Nyugat-Indiában«, »A magyarok őshazájában«, »Házasság Amerikában«, »Svájc, Monte-Carlo«, »Találmányom értékesítése Amerikában és Spanyolországban«, »Spanyol bikaviadal«, »Hogyan fogják a kondorkeselyűt«, »Amerikai újságíró a háborúban«, »Bopfingenben« és a »Befejezés« című fejezetek mind egy nagyon gyakorlati, nyíltszemű és igen képzett magyar embernek az életírásai. Az átélte dolgoknak és a tényeknek a hű leírásai sokkal hasznosabbak és nagyobb értékűek, mint a mástól hallott és olvasott dolgoknak a vértéküli rekapitulálásai, amint azt egy jó olasz közmondás is mondja, mely magyarra fordítva így hangzik: »A tények himnuszok, a szavak nőneműek.«

Nem csodálkozik azon, hogy Svájcban, a kitűnő havasi legelőkön »almákon élő szimmenthali marhától oly remek tejet fejnek, — »hiszen virágbokrétnak illenek be az illatos fű és egyéb növény, amit ottan esznek.«

Elmondja, hogyan trágyázzák az indiánusok ős-időktől fogva az apró és hasznavehetetlen halakkal az *indian corn*-t, az indián gabonát, vagyis a kukoricát, mely az ő földjükön jó termést ad. Érdekes, ez csak egy vallásos áldozat az indiánoknál, hogy a haragvó *Niagara istent* kiengeszteljék s mikor első holdtöltekor, éjjel, a legnagyobb csöndben kiviszik a rengeteg halhullát, ők maguk nem is tudják, hogy mily nagymértékben gazdagítják ilyenkor a földjeiket a legértékesebb szerves tápanyagokkal, amit a növény fölvesz (*foszfor, nitrogén, kálium, mész*) és amiért azután olyan jól terem az iroquois-indiánok kukoricaföldje!

A mindenből üzletet és pénzt csináló amerikai még a temetőt is haszonra (*business*) használja ki, mikor egy gyönyörű és nagy parkban a szép porfir-sziklák és szebbnél-szebb fák alá temeti el a maréknyi maradványt a krematóriumokban elhamvasztott testeknek. Az ivóvízre azonban ügylősebb már nem nagy gondot fordítanak, mert ugyanebben a városban, — noha elég nagy és népes, lévén ez a város maga *Philadelphia* (1.), mely az *északamerikai Egyesült Államok* nagyságra a *harmadik legnagyobb városa*, két milliónál több lakossal és 1790-1810-ig az *Unió*nak a fővárosa is volt, — maga *Leidenfrost* is egy újjnyi hosszú élő halacska fogott egyszer az ivópoharában, amint a csapból eresztette a vizet, pedig védett helyen, szép parkban és fegyveres őrizet mellett lévő ciszternákból kapták a vizet. Sőt horribile dictum — egyszer a ciszternák tisztítása alkalmával azokban egy egész tehéncsontvázat is találtak — állítólag... (lehet, hogy ezzel is csak a *temető business*-ét akarják s olgálni az egyes philadelphiaiak...)

Egyszer — egy new-yorki gyárban — az *ablakos* fizetési borítékban egy egész ezüstdollárral többlet fizettek ki neki, mint amennyi járt volna. Mikor észrevette s nyomban szólta a főnökének, az mérges lett és *eredj a pokolba, te német spion!* feddással abban a percben el is küldte. Ez volt a köszönet.

Mikor először hajózott át Amerikába, még nem volt hozzászokva a rekkenő hőmérsékethez. *Hobokenben*, a *Hudson-folyam* jobbpartján kötött ki hajója s a vámtiszt rettenetesen csodálkozott, mikor sátorlapot és *füstöltzalonnát* látott a bőröndjében, amit jó magyaros gondoskodásból még Európából vitt át magával. Mikor pedig az x-edik emeleten lévő lakásukon egy

Minden mezőgazdasági szakoktatóknak, szaktanítóknak és gazdáknak nélkülözhetetlen

POLÓNYI MANÓ

kiváló gyakorlati szakmunkája:

„A magyar parlagi baromfi védelme“

és

„Baromfinemesítés elméletben és gyakorlatban“

Ára szaktanítóknak és a lapra hivatkozókknak 6 P helyett 4.50 P és még ezen kívül ingyen mellékletként kapják Molnár Pál: „Hogyan lehet a tyuktenyésztés a falu életének könnyítője?“ című könyvet is. — Megrendelhető a Magyar Parlagi Baromfiakat Nemesítő Országos Szindikátusánál: Budapest 72. Postafiók 22.

spanyol barátjával panaszkodtak a 98 Fahrenheit fokos hőség miatt --megfelel kb. 37 Celsius és 30 Réamur foknak, --házigazdájuk azzal vigasztalta őket: »Most nincs is még meleg, hisz a lovak még ki tudják húzni patáikat a forró aszfaltból.«

A *Pennsylvania Trust Co.*-nál nagyobb összeget helyezett el folyószámlára s mikor kérdezte, hogy milyen kamatot fizetnek, szemébe nevettek: »Hát nem elég, ha vigyázunk a pénzére és beváltjuk a csekket?«

Személyesen gyűjtött tapasztalatokat a helyszínen azokról a zseniális építkezésekről, melyek segítségével az öreg *J. D. Rockefeller* a völgyből szivattyúkkal egy hatalmas csőhálózatban a kutakból nyert petróleumot a 2000 méter magas Alleghany-hegységre nyomta föl, — mert a vasúttársaság egyre emelte a kezdetben olcsó fuvardíjait, mikor a nyers petróleumot a tisztítókhöz kellett szállítania. Olcsón és apránként vette össze Rockefeller azokat a vékony föld-sávokat, melyeket azután — teljesen a vasútvonal mellett — arra használt föl, hogy a földbefektetett csöveken bámulatosan olcsón és saját üzemből bírta a petróleumját a tisztítóhoz, majd onnan Newyorkba és a többi fogyasztóhelyre elnyomni, a magas hegyen lévő gyűjtő óriási vívkülönbsége folytán létesített nagy nyomással! Ez a zseniális találmánya és ötlete azután meg is hozta neki nagy gyümölcsét: minden idők leggazdagabb embere lett az egész földön. Mammilliomos, a leggazdagabb petróleumkirály, de mindemellett páratlanul nagyelkű emberbarát és jótévő, ki mérhetetlen vagyonából oly összegeket adott tudományos és gyakorlati jelentőségű emberbaráti intézmények alapítására, mint még senki a világon!

Volt azonban *barsi Leidenfrostnak* sok és nagy veszedelemmel járó vállalkozása is. Nem egyszer forgott életveszedelemben s csak a véletlen és a gyors cselekvőképessége mentette meg őt a katasztrófáktól. Gyorsan fölismerte a helyzetet, azonnal átlátta, mi vár rá, ha késlekedik és ügyesen s gyorsan cselekedett. Már a »scab« szót is ráírták *Milwaukeeban* (Észak-amerika egyik gyárvárosa) a gépre, amelyen dolgozott, mert nagyon szorgalmasan dolgozott, ez pedig a *strikeezred* nyelvén az jelenti, hogy *életeaddig jár szol!* Az »amerikázó« gyárimunkások fölfegyverkezve vártak már rá, ki a legügyesebb és legszorgalmasabb munkás volt akkoriban a gyárban, de ő okosabb volt, mint ők és nem ment többé a gyár tájkára sem.

Máskor egy másik bányában kellett kikémlelni, mint alkalmazottnak (előzetes tudta nélkül) azt az eljárást, amit saját gyárában s abadalmaztatott későbbi apósa s amit ez a gyár tiltottan alkalmazott szintén. Itten is csak nyílt szeme és világos agya mentette meg attól, hogy a munkavezető a browningjával le nem puffantotta, mikor, nem is olyan sokára, megszerezte a bíróság elé szükségelt bizonyítékot, melynek birtokában azután későbbi apósa sok-sok ezer dollárt kapott kártérítés alakjában és újabb gyártási védelmet is nyert.

Voltak még több tragikussá válható esetei, de szerencsésen s hála Istennek, mindegyikből ő került ki épen és diadalmasan.

Nem félt a munkától, bármilyen alakban is kellett vele megbirkóznia. Mindenhol megállta a helyét és teljes embert adott minden esetben. Tipusa és megszemélyesítője volt annak az angol mondás-

nak, hogy »az igazi ember, a maga igazi helyén«, »the right man on the right place« és ezzel nagy eredményeket is ért el. Soha nem télenkedett. Egykori gyárfőnöke, ki később apósa is lett, mondta neki többször: »Szeretlek, mert benned nincs egy csöpp lusta csont sem.«

Enni erőnyel és ekkora jótulajdonosságokkal pedig hol nem tudja valaki megkedveltetni magát és megállani helyét? Akiben nincs egy csöpp lusta csont sem, az Amerikában is éppen úgy érvényesül, mint Ázsiában, vagy Európában, sőt még az agyonnyomortott Csonka hazánkban is, mint bebizonyította ezt *barsi Leidenfrost Adolf*, ki jelenleg Kecskemét lakosa és bár a világháború alatt idehaza maradt, hívták, de nem ment vissza Amerikába s jöllehet, nagy összegeket, egész vagyonát hadikölcsönkötvényekbe fektette, melyek valorizálására még a remények is hajótörést szenvedtek a mostani viszonyok között, mégis megtalálta a számára való helyet, megélhetést és érvényesülést, ő, a »három világrészben keresztül« utazó életrevaló magyar.

Nyelveket tanulni és nyelveket tudni! Ez hirdeti legerősebben, mert ez az egyik legbiztosabb és minden körülmények között legállandóbb érték, különösen nekünk magyaroknak, kikkel a sors a népek történelmében még eddig teljesen ismeretlen kegyetlenséggel bánt el!

Három világrészt keresztül utazott és bejárta *barsi Leidenfrost Adolf*, rengeteg tapasztalatot szerzett, nagyon sok népet megismert. Édesapja elhunytá után, a múlt század legutolsó éveiben indult el *Boldog-Magyarországból*, bossányi birtokukról a Nyitra alsó partjáról. A szászországi Fräibergben megismerkedett a

Csáthy Ferenc

Egyetemi Könyvkereskedés és Irodalmi Vállalat Rt.
Debrecen-Budapest, I., Krisztina-körút 133

kiadásában

1932 január havában
megjelenik

BAKOSS LÁSZLÓ
gazdasági akadémiai rend. tanár

Gazdasági Baromfitenyésztés

második bővített kiadása

nagy 8°-as alakban, mintegy
500 oldalon, közel 200 szöveg-
közti és 32 színes ábrával, mely-
ezzen szakmában a jelenkor minden
haladását felöleli, Magyarország leg-
elterjedtebb szakmunkája és minden
tenyésztőnek nélkülözhetetlen segédkönyve

A könyv bolti ára kb. 14 aranypengő lesz

világ mindenféle nemzetiségű fiával, kikkel együtt volt a borszakiskolában. Egy itteni ólom- és ezüstbányában a Davis-lámpa halvány fénye mellett találkoztam egy japán herceggel, ki hatalmas bányái miatt jött ide egyszerű munkás- és szakiskolai hallgatóként, megtanulni a szakmát. Hívták japái barátai a cseresznyevirágzás és a fölkelő nap örökszép hazájába, járt Nyugatindióban, Jamaika szigetén, a magyarok őshazájában, az Oka és a Volga vidékén, ismeri a rettenetes orosz író, Maxim Gorkij városát és a sok-sok oroszországi magyar hadifogoly selym-lődésének helyét: Nisai-Novgorodot, hol majdnem életét vesztette egy éjszakai rabló- és orgyilkos törőtől, körüljárta az egykor híres Kreml-t, főtt járt a Vezuvon és hozott emlékül éppen akkor kilövelt lát, gyönyörködött Svájc hólepte bércein, Gibraltar sziklán, elhajózott a Trafalgar-fok mellett, hol 1805-ben az egyesült francia-spanyol tengeri haderőt Nelson admirális saját élete árán is tönkverte és ezzel a tetteivel megalapozta a brit világbirodalom mai nagyságát, ismeri Magna Charta sajtétét, hol 1215-ben a ravasz és eszszövő Földnélküli Jánostól az angol nemesek kikényszerítették alkotmánylevelüket, a »Magna Charta-t, az angolok »Arany bullá-ját, járt abban a kis hollandi házban, Zaandam városában, ahol a letűnt orosz csillagzat egyik legnagyobb fényű uralkodója, Nagy Péter cár tanulta meg a hajóépítést tengeri világhatalmának a megalapozása céljából, sőt egy óvatlan pillanatban, csupa pajkos-ságból, még a minden oroszok cárijának az ágyában is megpihent, bement Monte Carlóba és kijött anélkül, hogy egy fillért is otthagyt volna, olvasta ő is a minden amerikai előtt legnagyobb szentségben és tiszteletben tartott sírhely kőlapján az írást: »Itt nyugszik Franklin Benjámín és neje, Deborah, dolgozott a világ legnagyobb bőrgyárában és később ennek tulajdonosa is lett, tisztán egyéni erőnyel folytatán, imádkozott az őskeresztények római földalatti katakombáiban, hol kétezer esztendővel ezelőt a hitükért és meggyőződésükért éppen úgy halomra ölték az embereket, mint ma a világon, békésen vándorolt, találmányát értékesítve a hófödte Pireneusok déli lábánál elterülő völgyek örökzöld olajfáinak és narancsleiteinek a berkeiben csobogó patakoknál, ahol ma már az emberek öntözi a füvet és a narancsfákon nemesak a narancsok sárga gömbjei csüngenek... Járt mindezen a helyeken, a három óceánövezte szárazföld összes kultúrvidékein, a mesés Indiától egészen az újvilági aranybányákig mindeütt, boldog és nálunk mindenestre sokkal gazdagabb nemzetek között, de öreg napjaira mégis csak arra a földre jött vissza, ahol a bölcsője ringott és ahol mint kisgyermek a tarka pillangókat kergette, ahol gyermekkorra és ifjújü évei ezernyi szép emléke most is körülötte zsong és örökké lelkében él, mert idehaza szebb a rózsá és rózsásabb a hajnal, tisztább a patakvíz s zengőbbek a dalok...

Nagy-Bossány... Léva...

Szülőváros... és család birtok...

Más nyelven vezeték már ottan az anyakönyveket... és mások lettek az ősi birtok telekkönyvi urai...

Kedves honfitársunknak pedig, kinek bárhol a nagyvilágban, három világrész milliárdnyi községében és városában örömmel engedték volna meg a letelepedést, csupán ezen a két helyen nem volt szabad,

tilos volt a régi fészket fölkeresni és megigazítani... Pedig ez még a buta gólyamadárnak és a csicsergő fecskéknek is szabad...

Egyetlen öröme az alföldi nagy homokvárosban már csak az, hogy anyátlan, drága két gyermekének jó előmenetelét és szép fejlődését vigyázza és vezesse. Ez aranyozza be öregedő napjait.

*

Amilyen nagy élvezettel olvastam én e remek munkának minden egyes sorát, bizonyára hasonló élvezettel veszik kedves olvasóim is azt, ha ezek után e kedves lapunk hasábjain még néhány szemelvényt fogok közölni *barsi Lvidenfros! Adolfnak* azokból az agrárvonatkozású megfigyeléseiből, melyekkel idehaza nálunk is lehet a mezőgazdasági termelést és értékesítést fejleszteni még.

Csak röviden és csak magára az agrár tanulmányokra tértek ki. Ha egyesek ezekből már nem időszerűek, avagy a mi különleges hazai viszonyaink között nem tarthatnak általános érdeklődésre számot, akkor tanuljunk legalább a *szel'emből* (!), mely ezeket ottan olyan rövid idő alatt és olyan gyönyörűen megvalósítani képes volt!

Ha minálunk is, úgy az állami, mint a magánosok agrártevékenységét is olyan reális és olyan racionális agrárszellemű termelés-technikai érzék hatná át és intézkedéseikben is ezek nyilvánulnának meg, mint a felsorolandó, csak néhány példából is majd látható lesz, akkor sok esetben mi tudnánk meglepni újabb-nál újabb agrár-felfedésekkel és mezőgazdasági értékekkel a külföldet s nem ők hoznák ezeket a mi tudomásunkra és mindannyiszor jó magas áron a mi nyakunkra is!... Elvégre illenek és kötelességünk is volna, nekünk, mint a világ egyik legrégebbi agrár-népének és egyik legjobb mezőgazdasági termékeket előállító földművelő és állattenyésztő embereinek, egy kissé sokkal több leleményességgel, újítással és hasznos irányítással fejleszteni és vezetni a hazai mezőgazdasági viszonyainkat és értékelőállításunkat is minden téren!

(Folytatjuk.)

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország felámadásában. Amen.*

A szeghalmi Önálló Gazdasági Népiskola

állami ellenőrzés alatt álló és garantált *fehérhasmenés-
meg tuberculózismentes fajbaromfi-tenyésze-
téssel fehér leghorn és vörös-izlandi napos-
csibék és keltető tojások* (lavaszti
szállításra előjegyezhető)

A napos csibék darabja március végéig ... **50 fillér,**
" " " " március után ... **40 fillér.**

A keltető tojások ára a szeghalmi mindenkori piaci
tojás-ár másfélszerese.

A leánynevelés

kérdéséhez szoltam hozzá lapunk legutóbbi számában és a cikk befejező soraiban ígéretet tettem, hogy e tárgyra visszatérek. Készítettem ezen ígéretre a leánynevelés kérdésének nemzetsorsodöntő jelentősége és fejtegetésem azon végkövetkeztetésű megállapítása, hogy úgy a társadalom, mint a nemzet nélkülözheti a műkertész által ivartalanul szaporított virágokat, melyek szíromlével pompájukkal, nagyságukkal, pillanatnyilag hathatnak és vevőre is találhatnak, de elvirítás után a vázából, vagy kebelről a szemétdombra, vagy az utca porába kerülnek, de nem nélkülözheti a mesterkélttség nélküli virág és vadvirág színpompát, mely a maga egyszerűségében és tisztaságában mindent nyújt. Ad, ha kell gyógyszert, illóolajat, balzsamot, sőt bőséges magtermést is...

Őszintén mondom, hogy keserűséggel és fájó érzéssel nyulok e kérdéshez, mert a legteljesebb ideálmustól elteltlen szolgáltam több évtizeden át munkakörömet és ma a tapasztalás és a megismerés mégis arra kényszerít, hogy imádottamról leplezetlenül megmondjam a valót. Olyanféle érzésem van, mint az anyának, aki gyermekét szeretetének elvakultságában a legszebbnek, a legjobbnak, a legnemesebbnek, a legokosabbnak tartja és az idő könyörtelenül meggyőződötteti, hogy szeplős is, buta is, sőt, hogy megérett az akasztófára is.

A vetkőztetést a legkíméletesebben teszem, ne érjen a búbosbanka vádja! Képekben és képletekben tárom fel röviden a bajokat, azon meggyőződéssel, hogy a kelevényt nem lehet gondos és állandó takarással gyógyítani, hanem kíméletlen sebészeti beavatkozással.

Az igazi életre előkészítő és az élet szempontjából tényleges értékkel bíró leánynevelésre a mi iskoláink lennének hivatottak. Képesíti őket erre az elhivatottságra, nemcsak a tanterv sokoldalú és gyakorlati szempontú iránya, hanem a tanerők fáradhatatlan és lelkes ügybuzgalma is. És mégis a céltől messze ballagunk.

De ugyan miért?...

Azért, mert kényszerítve vagyunk egy *jazékban egyszerre főzni a kávé, a krumplit, a babot*; mert egy fogatba kell fognunk a szamarat a lóval; mert termelnünk kellene a magyar társadalom tisztult felfogású, munkát kedvelő és tudó gyógynövényeit, de a nebánsvirág számarkőrője, acatja és nem tudom én milyen gaza, *akadályozza őket a fejlődésben*, sőt még abban is, *hogy talajunkban igazán, szívük szerint gyökereket verjenek.*

Az ok kézenfekvő! Jól tudjuk, hogy minden érték viszonylagos. Az afrikai néptörzsek szívesen cseréltek tüködarabért és apró gyári csecsebecsékért elefántagyarat, gyémántot. Az ízlés és a másnak nincs, vagy nem lehet és az abból származó kereslet határozza meg legtöbbször az értéket. Ha egyik napról a másikra a gyémántmezőket gyémántontó bányák cserélnék fel, az utakat

kavicsozhatnánk vele, de egyéb kereslet nem lenne benne, mint ahogy nincs a lelőhelyén a máramarosi gyémántban, vagy az ametisztben.

Nem az igazi belső és használható érték, hanem az excentricitás, sok esetben a látszat az érték mérője!... A gyermek, ki a rejtett értéket felismerni nem képes, ha felkínáljuk neki a választást, a szép, rikító színespapír után fog kapni és nem az a mellé helyezett száz, vagy ezer pengős bankjegy után. Ne csodálkozzunk hát, *ha nem vagyunk kapósak, hisz gyermek a társadalom is.* A tömeg ízlése, divatja folytán kialakult közvélemény, a tömegpsziché sem mérleget. A csendesen elhangzott okos szót nem hallja meg, de a hangos ordítást, azt megemésztí meg, ha maszlag is. *Fő az öltözlet!*... Emlékezzünk csak a nyulaeskatójt *»pirostojus«*-ra. Elhít'e róla, hogy a nyulacska tojta, de még azt is, hogy az egész cukorból van, pedig tök és gersli volt benne és szép piros színére is, a sok ártatlanul kiontott vér festette.

A mi iskoláinknál *megvan az értékes tartalom, de a csomagolás, az étek feltalálása, az ijesztően siralmas.* Nem szabad tehát ezek után meglepődnünk, ha a legértékesebb elem ki-klik kezünk közül és az, ami megmarad, annak nagy részét nem a tanulás vágya, az iskola szeretete, hanem a törvény büntető rendelkezései kötik hozzánk kényszeredetten.

És mi teremti ezt az áldatlan helyzetet?..

Egy-két paragrafus, kötelességünké teszi, hogy minden továbbképzőtanköteles korú gyermeket korának képzésére alapján beiskolázzunk. Tudjuk, mit jelent ez! Az egy-két elemi iskolát végzett, vagy analfabéta bekeveredik az V., VI. osztályt, sőt az I., II., III. polgárit végzettek közé. De ez még nem is lenne a legnagyobb baj; ezt tapintattal, kellő figyelemmel és pedagógusi érzékkel még bár nehezen át lehet hidalni. A baj főképpen a *nagyobb községekben és városokban* ott van, hogy egy osztályba kerül ennek folyományaképp a *cigány, kijutó, eseléd-leány, a vendéglői, vagy kávé-,* vagy nem tudom én milyen *házi kiszolgáló-? leány,* a tisztos földműves, az iparos, kereskedő, a vasúti altiszt, sőt kistisztviselő leányával. Lehet akkor csodálkozni azon, hogy éppen az az elem, kinek leginkább szolgálná az érdekeit ezen iskolatípus,

A szeghalmi Önálló Gazdasági Iskolánál

a szép gyökeres mirabolán szilva alany száz darabonkint 250 pengőért kapható. Kapható a mirabolán szilva cserében is alma, körte, barack, vagy cseresznye és meggy vad-alanyért.

yekszik azt minden áron és módon kikerülni? abad ezek után megütöknünk a gondos szülő on érvelésén, hogy a *rothadt barackok közé m engedni csomagolni az ő féltett szeméjnyét, stíleg és lelkiég ép portékáját?...* Vagy meg le- t ütöknü a tiltakozáson, hogy leányát nemazért ildi az iskolába, hogy a hírből ismért fér- kkel az közlebbbről megismertesse és lelki ép- gét is az órák előtti és közötti időkben veszé- ztesse? Nem! Ezen segíteni kell!

A segítés eszközeinek megnevezése előtt azon- in ki kell jelentenem, hogy átérzem azt az erőt, ely iskoláink szempontjából az általános és kö- lező tankötelezettség kimondásában rejlik. Azt sejtem, hogy javaslatom kapcsán némelyek lhozák ellenérvül az elemi iskolai beiskolá- st. Elébe vágok azonban a dolognak. Ezeknek enem, hogy az elemi iskolánál a *lakóhely sze- nti hovatartozandóság* már maga egy tökéle- snek mondható rostálást jelent. Ezzel szemben mi iskoláinkba az egész lakóhelyről verödnék sze a tankötelesek. Az elemi iskola ezenkívül kifejtett szorgalom, tanulmányi előmenetel sze- nt évről-évre szelektál, mi pedig *átvesszük az sut a tiszta maggal csak azért, mert az egy- ben termett*. Ne felejsük még ezenkívül, hogy magyar kiscgáza, iparos stb. a legtörorlmet- ettebb arisztokrata abban a tekintetben, hogy magánál alacsonyabbnak vélt származásúak- al szívesen keveredjen. A 6-10 éves korban a- ermekhársadalom még demokrata, de azontúl tékemelkedést sejt a felsőbb társadalmi osz- lyokhoz való dörgölődésben: a felfelé, vagy ár a napbanzés nem vakítja, de a lefelé né- s az borzalmasan szédíti.

Alkalmazkodnunk kell tehát az élet kívánal- aihoz és fáradságunkat bőséges szüret fogja talmazni. De a *szüret még nem minden*. Tud- k a jóborkészítés titkait: alkalmazzuk ezeket is- láinknál is és nem le-*s szükségünk cégérre*. adunk mi a penészes, rothadó szőlőből is él- zhető bort előállítani, ha azt külön kezeljük, le-

nyálkázjuk. Semmiesetre se keverjük azonban azt, az egyszerűsítés kedvéért a jó közé, hogy annak élvezhetőségét, ízét, zamatját, különleges kezelés nélkül veszélyeztessük.

Nem látom semmi akadályát és hátrányát annak, hogy azon növendék-csoportból, kiket akár a szociális körülmények, akár a szülők kö- zönye stb. már az elemi iskola rendes végzésében akadályozott, ha hozzánk kerülnek, külön osz- tályba soroltassanak és ott részesüljenek *külön- leges nevelésben* és a legszükségesebb oktatás- ban. Ez az osztály elgondolásom szerint egy osztatlan de semmiesetre sem vegyes gaz- dasági irányú továbbképző iskola lenne. Tapasz- talatból tudom, hogy ez megterhelést nem jelent, hanem csak könnyítést. Így nem kell majd *a kávét, babot, krumplit egy fazékban főznünk, nem kell a szamarat a lóval egy fogatba fognunk...* és következésképp *sorsunk nem lesz az üres malom- taposók kínzott sorsa*.

Eredményesebb lesz feltétlenül a munkánk, vonzóbb az iskolánk, sőt egy lényeges fegyvelme- zési eszköz is kerül a kezünkbe azzal, hogy a tel- jesen osztott csoportoknál megsuhogtathatjuk a fejegetést: az osztatlan csoportba való áthelye- zést.

Természetes, hogy addig, míg az »Utasítás és szervezet« idevonatkozó §-ai módosítást nem nyernek, ez csak vágy, mely azonban könnyen teljesíthető. Meg kell szüntetni rendeletileg az előkészítő osztályt, mely mint olyan, célját be- töltöni úgyis képtelen volt és ennek helyébe áll- lítani az osztatlan csoportot. Friss levegőhöz, nap- fényhez jutnának ezen intézkedéssel ápoltjaink fel- tétlenül előnyös fejlődési esélyekkel, úgy az is- kolán belül, mint kívül.

Kérjük az intézkedést, hogy *nyithassunk abla- kot, hogy szabadulhassunk végre a fojtó penész- szagtól és több világosság özönölhessen be azok- hoz, kik azt szomjuhozzák és a penészvirág tár- saságában nem fejlődhettek...*

Cegléd. Csajda Ferenc.

GERGELY-FÉLE **K O L U M B U S** SZABADALMAZOTT
KELTETŐ- ÉS NEVELŐGÉPEK

LÁMPANÉLKÜLI MELEGVIZFÜTÉSSEL, VALAMINT LÁMPA- ÉS MELEGVIZFÜTÉSSEL

50, 100, 200, 300, 400, 600 és 800 tojás befogadóképes- séggel. Sok száz elismerőlevél!

1922 és 1930 évi modell! — A gyakorlatban fényesen bevált. Sok száz elismerőlevél!

Tojáshozamra berendezett fajbaromfi tenyésztés

Legjobb tojókból származó fehér amerikai leghorn- tyukok. Tenyésztójás és naposcsibe eladás. Csapó- fészkek-ellenőrzés és törzkönyvezés. Az állomány vérvizsgálat alapján fehérhusmenés- mentes.

Ólak, baromfitenyésztési eszközök, erőtakarmányok.

Amerikai boxes-termelésre berendezett méhészet Fajmész és csemege lépesmész.

Válaszbélyeg ellenében díjtalan szakoktatás

GERGELY BÉLA BUDATÉTÉNY VASUTI ÁLLOMÁS: BUDAFOK MÁV.

EZELŐTT: KAPOLNA-UTCA 85. SZ. (PEST MEGYE) MOST ulca nevének meg- változtatása folytan SÁNDOR-UTCA 3. SZÁM

A kiskunhalasi önálló gazdasági népiskola főzőtanfolyamának befejezése

Kedves és a maga nemében ritka ünnepséggé színhelye volt december 17-én a kiskunhalasi gazdasági népiskola. Az iskola igazgatósága a háztartástan keretében 5 hetes főzőtanfolyamot rendezett, amely a leányok szorgalmának méltó elismerésül ünnepélyes formák között zárult.

Különös kedvessége volt az ünnepségnek dr. Fekete Imréné polgármesternének személyes érdeklődése, akit a tanfolyamisták virágcsokorral fogadtak. A tanfolyamot személyes látogatásukkal kitüntették még dr. Fekete Imre polgármester, Dobó Kálmán v. főmérnök, műszaki tanácsnok, dr. Kovács Vince esperes, Kristóf József reáligmn. igazgató, dr. Halász D. Sándor városi tanácsnok, Tegzes Károly gazd. tanácsos, földbirtokos, id. Halász D. Sándor földbirtokos, Kárpáthy Elemér polg. isk. igazgató, Tyukody Jenő áll. isk. igazgató és Sándor József városgazda.

Bogdán Margit III. o. tan. szerény földes konyhában köszöntötte a polgármesteri párral az élén a vendégeket s kedves szavakkal tolmácsolta a tanfolyamtársának a látogatás feletti örömet. A polgármesteri pár az üdvözlést elismerő és buzdító szavakkal köszöntötte meg. A többi vendégekkel együtt gyönyörűséggel nézték azt a szorgos munkát, amellyel a lányok a vizsgaebed készítése körül tevékenykedtek. A polgármester külön kiemelte, hogy mennyire kellemes látvány a konyhában látott rend és tisztaság.

A tanfolyamisták igazi öröme ezután következett, hogy vizsgaebeddel kedveskedhettek a vendégeknek. Izgalmas és lázas sürgés-forgás közben tálalták fel az egyszerű magyaros ételeket.

Ebed közben Horváth Ferenc, az iskola igazgatója meleg szavakkal üdvözölte a polgármestert és a vendégeket. Kiemelte, hogy a tanfolyam célja nem az, hogy a főzéssel szemben igényeket támaszson, hanem az, hogy a mai viszonyokhoz mérten a leggye-
egyszerűbb élelmiszerekből kevés pénzből is ízletes tápláló ételt tudjanak főzni, továbbá, hogy az ételek helyes étrendi összeállítását és a takarékos beosztást elsajátítsák a gazdaasszonyjelöltek.

Válságos, súlyos és szomorú idöket élünk — mondta, amelyben sok mindentől le kell mondanunk vagy legalább is igényeinket redukálnunk. Egyet redukálhatunk, de teljesen nem szanálhatunk: a háztartást. Ennek lesznek ügyvivői ezek a ma még gond-

tanul virulóarcú leányok, a jövő mindinkább nehezebb viszonyokkal küzdő háztartások vezetői.

Megelégedéssel említette, hogy a leányok a tanfolyamot mindvégig kedvvel, örömmel és szorgalmasan látogatták. Minden munkát maguk végeztek s amit végeztek s amit főztek, meg is ették. Az ebédeket személyenként 32-38 fillér költséggel állították elő. Alkalmosszerűleg kifejezte háláját a polgármesternek és vele együtt az iskola pátrónusainak, az iskolával szemben tanusított jóindulatukért. Kérte, hogy a jobb sorsra érdemelt, lerongyolódott intézménynek legyenek megértő és jóakaró támazói s tegyék lehetővé, hogy itt, az Alföld szívében, az alföldi mezőgazdasági kultúra központjában a gazdáiifjaknak ezen szakiskolája bármily egyszerű, de méltó külsővel teljesíthesse hivatalát.

Dr. Fekete Imre polgármester köszönte meg az igazgató szavait. Különös elismerését fejezte ki Klemes Blanka gazd. szaktanárnőnek, a tanfolyam ügyes és rátermett vezetőjének, akinek értesülése szerint teljes érdeme a tanfolyam sikere. Kifejezte azon óhaját, hogy a tanfolyam a leányok érdekében gyakran megismételtessék.

Örömmel állapítja meg, hogy rövid pár hónap alatt úgy az iskola belső életében, mint külsőleg feltűnő és igen előnyös változást tapasztal. Minden tekintetben látszik a helyes irány és a komoly, céltudatos munka nyoma. A környezet praktikus, esinos átalakítása s rendezése már az iskola kapuján belépőt kellemesen érinti.

Kijelenti, hogy a város, ha eredményt lát, készséggel segíti az iskolát, mert tudatában van annak, hogy ilyen fontos mezőgazdasági kulturális városban, mint Halas, meg kell becsülni egy mintaszerűen működő gazdasági népiskolát. Igen ötletesnek tartja a tanfolyamok rendezését, mert ezzel az iskola életjelt ad magáról, hasznos munkássága a köztu-

Ablakredőny

Náddal átszőtt mintás pamut ablakredőny (roletta)
a **legyverneki gazdasági iskolánál**
méret szerint **jutányos áron** megrendelhető

Kivánatra mintát az ár pontos megjelölésével küldünk

datba megy át s a hatóság is tapasztalja az iskola értékes munkáját.

Kedves „megható és buzdító” szavakat intéztek még a tanfolyam vezetőjéhez és a tanfolyamistákhoz dr. Kovács Vince esperes, Kristóf József reáligmin. igazgató, Kárpáthy Elemér polg. isk. igazgató és Tegzes Károly gazd. tanácsos, földbirtokos.

A vendégek az ebéd végeztével kedves emlékekkel távoztak. Utavalóul jölesett az a megállapítás, hogy a tanfolyam vezetősége és a növendékek nem feledkeztek meg azokról sem, akik az áldatlan állapotok szüle-

tségben nyomorognak. Teljes lett az örömük azzal, hogy szívük sugallata szerint a nyomorgók közül is néhánynak legalább pillanatnyi örömet szerezhettek. Megvendégelték 5 szegény iskolásgyermeket és egy apátlan, földhöz ragadt szegény, nyomorban sínylődő, beteges, keresetképtelen anyával bíró 6 gyermekes családot. Adjon a Mindenható szebb, boldogabb és gondtalanabb jövőt, hogy ne legyen ennyi ártatlan nyomorgó és éhező, hogy a jövő gazdaszonyainak ne gond, hanem öröm legyen a háztartás vezetése.

Kiskunhalas.

...y.

Háziipari tanfolyamok a fegyverneki gazdasági iskolánál

Nagy érdeklődés mellett indult meg a fegyverneki gazd. iskola szövőfonó és seprűkötő gazd. tanfolyama, mely 3 hónapi időtartammal, felnőttek és gazd. isk. tanulók részére rendeztetett. E tanfolyamok közül különösen a szövőiparival szemben azért is nagy az érdeklődés, mert a kereskedelemügyi Miniszter úr ez alkalommal 1 drb. 25 platinás gyorsszövőszéket bocsátott a tanfolyam rendelkezésére. E szövőszékek a legszebb mintás szöveteket lehet előállítani.

Az elmúlt évi szövőipari tanfolyamokkal szemben ez alkalommal nagy újításokat végeztünk, nevezetesen bevezettük a nádpális ablakredőny-rolletta készítését, igen izléses és tirtós kivitelben. A tanfolyamon már 4 szövőszék van üzembe helyezve, melyek egész éven át állandóan dolgoznak. A szövés elsajátítására már a környékbeli asszonyok és leányok is jelentkeztek, ami lényes bizonyosága annak, hogy a szövés, különösen a mai leromlott gazdasági viszonyok mellett igen fontos és nagy jelentőségű háziipar.

Köztudomású, hogy a házi szövésesek tirtóság dolgában felülmúlhatatlanok s a mai állapotok mellett a nélkülözhetetlen tehénneműeknek házilag való előállítására annál inkább indokolt, mert lényegesen olcsóbb. De nagy jelentősége van azért is, mert a

gazdalcényoknak hozzájuk méltó hasznos és szép foglalkozást nyújt a téli pihenő időszakban; elvonja őket a rossz tanácsot adó unalomtól s egyben növeli önérzetüket, mert büszkének lehetnek arra, hogy értékes tehénneműket, — milyenek lepedő, törülköző, konyharuha, abroszok stb. — maguk állították elő.

Végül, ha figyelembe vesszük azt a körülményt, hogy ezen szövésesek készítéséhez nagy mértékben hazai termelésű kender- és lenből készült fonalat használunk, akkor teljes képet alkothatunk a szövés-fonás nemzetgazdasági jelentőségéről.

A seprűkötő tanfolyamon az iskolánál termelt cirkot dolgozzák fel az iskola által adott seprűkötőgépek segítségével. Ezen tanfolyamon igen izléses szobaseprűk, kefeseprűk készülnek, melyek elkészítésében a gazdasági isk. tanulói is nagy ügyességet sajtítottak el.

Ezúton is felhívom az érdeklődők figyelmét tanfolyamaink készítményeire, az érdeklődőknek, úgy, minta gyűjteménnyel, mint kedvező árakkal készüggel szolgálunk. Mindkét tanfolyamon készült tárgyakról annak befejezése után részletesen beszámolok.

Fegyvernek.

Kádár Kálmán.

A XLI. mezőgazdasági kiállítást és vásárt

folyó év március 17-21-ig tartják meg a budapesti tenyészállatvásár telepen. A kiállítás és vásár iránti érdeklődés már most az előkészítő stádiumban is óriási; nemcsak a beltöldi kiállítók, hanem a külföld vásárolni szándékozó közönsége is nagy reményeket táplál a kiállítás eseményéhez. Kimagasló eseményé, fogalomná teszi ezt a tavaszi vásárt a sok évtizedes siker. Évről-évre megállapítjuk róla, hogy a legszebbet, a legnagyobbat nyújtotta. És a megállapítás mindig igaz. Igaz, mert halad a korrallal, versenyezve és

önmagát is felülmúlva. Pár évvel ezelőtt pl. a napi 30 l. tejet adó tehenet csodáltuk és kimondtuk, hogy már nincs tovább; de jöttek az óriás léptek 35, 40, 43, 46, 51, 56 l. napi tejhozam állomásokkal. És jöttek a meglepetések más téren is úgy, hogy mindenki ma már csak elragadtatással beszél róla és addig várja a megnyitást, hogy új meglepetések, rekordok tanuja legyen.

A nagy látogatottság, a komoly sikerek, melyeket a kiállítás állandóan felmutat, érdekünkkel teszik, hogy

iskoláink azon minél nagyobb számban résztvegyenek. Részt kell vennünk, hiszen már maga a résztvevőség is kitüntetés. De nem is ez a fontos. Iskoláinknak nagy szükségük van arra, hogy produktumaik révén őket megismerjék, munkájukat méltányolják és a közvéleményt ezeken keresztül megnyerjék. Vannak, akik nem hívei ennek, hanem a bokor tövében élő szerény ibolya életére esküsznek. Félnek, hogy ezek póruljárnak. A ma szaladó embere nem ér rá észrevenni az elrejtett virágot, de az igen könnyen megtörténik, hogy az illatától megfosztja.

Hozzunk némi áldozatot és álljunk ki a *Virre*; minél gyakrabban és sikeresebben tesszük, annál inkább remélhetjük *küzdő* terünk zsugorodását. Sajnos, a takarékoság jegyében főtt és összecsugorodott költségvetés nem engedi meg, hogy költségmegtérítéssel a nm. miniszter bennünket ez évben támogasson; de a lap szerkesztősége éppen ezért módot keres, hogy legalább a szállítási költségek és a háziipari és kézimunka kiállításnál a térdíj megtérüljön.

Elismerjük, hogy fáradságot és áldozatot követel a kiállításra való felkészülés, de éppen *ért legyünk o! képviselve minél többet*. Az édesanyának a csecsemő szoptatása, éjjel-nappali ápolása, tisztába rakási szintén fáradalom és ugyan panaszkodik-e ezekért, ha nyomukban látja gyermeke szemlátomásos fejlődését. Ami ápolunkért még sokat, nagyon sokat kell tennünk, hogy ezt a fejlődést, főképpen mások megállapítsák.

A résztvevő iskolák igazgatóságait kérjük, hogy február hó 20-áig jelentsék be a lapunk szerkesztőségéhez a szándékukat, valamint nagyjából ismertessék a kiállítandó anyagot és a kb. i igényelt területet.

A baromfiakkal és házinyulakkal való nagyobb mérvű képviselőt szintén felette kívánatos; ezek költségeit azonban mindenki maga viseli, mivel azok a jó értékesítési lehetőségekkel rendelkeznek úgy is megtérülnek.

Nézzünk jól szét a ház körül! Mindenütt akad valami, amivel érdemes a nyilvánosság elé lépni és közös ügyünket ezzel szolgálva, előbbrevinni.

Rádli Lajos üdülőházunk,

Üdülőházunk ügye lázas sietséggel halad befejezése felé. Bizottságunk fáradságot nem ismerő hűvel dolgozik, hogy amire itt lesz a szép kikelet, terveinek megvalósítását a természetben is keresztülvigye.

A parkosítás kivételére eddig két igen szép és érdekes tervezet érkezett be, bármelyiket fogadja el választmányunk a terv természetbeni kidolgozásához, a következő növények és anyagokra lesz szükségünk:

a, A telék parkosításához:

- 14 drb gömbakácfa,
- 22 drb különféle díszfa (fenyő, hárs, gesztenye, juhar, szőlő, celtis, stb.),
- 850 drb különféle díszeserje (orgona, fagyal, hóbagyó, aranyeső, spirea, berberis, hibiskus, jázmin, bőlalpa, stb., stb.),
- 18 drb magastörzsű rózsák,
- 18 drb bokorrózsa,
- 6 drb thuja,
- 10 drb mahónia,
- 8 drb gömb, vagy piramis baxus,
- 4 drb jucca filamentosa,
- 1200 drb tamarix sövénynek (sima vagy gyökerez dugvány),
- 15-20 kg. fűmagkeverék.

b, Virágágyak beültetéséhez:

- 100 drb cínna,
- 60 drb pelargónium, (lehetőleg egyszínű),
- 150 drb baxus sövénynek virágágyakhoz,
- 320 drb lobélia, vagy agerátum palánta,
- 200 drb petuniapalánta,
- 10-20 drb dáhlia.

c, Épület díszítéséhez:

- 14 drb Ampelopsis Veichi,
 - 12 drb egyéb felfűző terras beültetésére
- Terras könyöklőre 12 m. hosszúságú virágláda, bele 400 drb petunia palánta.

Az egész életben hű barát a

SINGER

VARRÓGÉP

▲

Alacsony havi részletek.
Kedvező fizetési feltételek.

▼

SINGER VARRÓGÉP R.-T.

Fióküzlet az ország minden nagyobb városaiban!

**Hirdetéseket felvesz
a kiadóhivatal!**

Közös érdekünk és csekély anyagi erőnkre való hivatkozással egyesületünk elnöksége azzal a kéréssel fordul az iskolákhoz, hogy ki-ki ajánlja fel valamennyi fát, növényt és anyagot a nem-es célra készletből. Az ajánlatok lehetőleg február hó 15-ig közvetlenül Pataky Sándor igazgató a bizottság elnöke címére Kisujszállás küldendők. Ó gondoskodik az elosztásról és annakidején értesít mindenkit, hogy hová és mikorra szállítsa el ajándékát.

Megjegyezni kívánjuk, hogy szakfelügyelőnk devecsei saját kertészetéből értékes akác sorfákat és mahonia bokrokat, a kisujszállási iskola a virágágyak be-

ültetéséhez szükséges virágtöveket, gumókat, palántákat, díszfákat és díszeserjéket ajánlott fel.

A jó példa már meg van, azt hisszük, késég sem fér hozzá, hogy követőkre nem talál.

Eltekintve attól, hogy az adományok lapunkban is nyilvánosan nyugtáztatnak, a park térképe alapján üdülőházi törzskönyvet fektetünk fel, melyben minden fának, bokornak és évelő növénynek beane lesz a története; honnan, ki adományozta, hogyan jutott arra a helyre? Utókaünk majd elmondhatják: *ezt a sorfát nagyapám ajándékozta.*

A magyar szűr

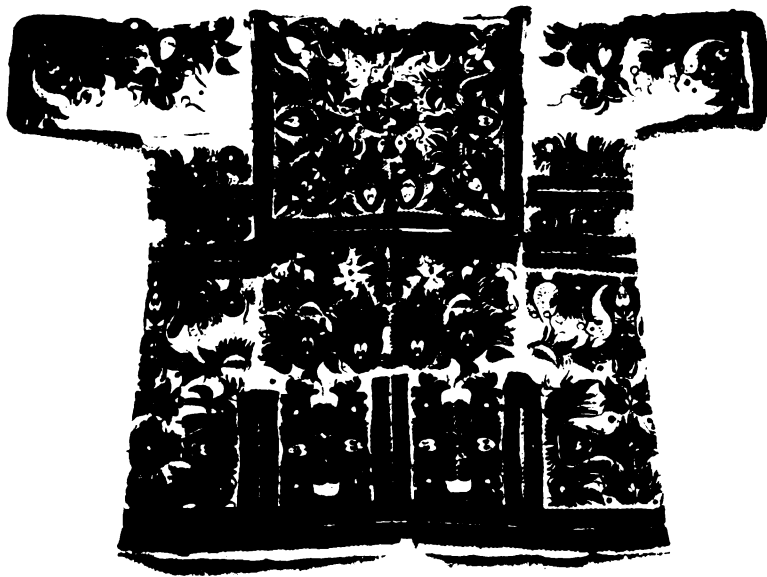
A magyar ember hajdani becsületessége, lankadatlan szorgalma, megtántoríthatatlan jelleme tárul fel lelki szemem előtt, amikor a *Muskátlí* magyar kézimunka ujság decemberi számában a magyar szűr és annak viselőjében gyönyörködöm.

teljes magatartásához illő *szűrt*, magunk készítette nemzeti viseletet.

Erre és ennek készítésére tuít minden sora, minden betűje a *Muskátlí*nak, ez vezet a *szöbb jövő* felé.

Matyó szűrviselőt 1895-ben

*Dr. Győrffy István
gyűjteménye*

„MUSKÁTLI”-ből

Amíg ilyenben jártunk, amíg büszke volt a magyar szűrszabó remekbe készített munkájára és nem tudott annyi darabot készíteni, ahánynak gazdája ne lett volna, nem ismerték kigazdáink az adóelengedési kérvényeket, ismeretlen fogalom volt előttük: *az adóhátralék*.

Segíts önmagadon s az Isten is segít, ezt mondja a példabeszéd. Ezt kell a mai helyzetben tenni minden magyar érzésű embernek.

Vissza az ősi *becsületességbe*, vissza ö-cink foglalkozásához; *rázzuk le magunkról a cifra külföldi rongyot* és öltük magunkra a magyar ember méltóság-

A lapot *Zulawsky Elmérné* a budapesti m. kir. Állami Nőipariskola igazgatója szerkeszti. Az ő és vele karöltve dolgozó tanári karának eddigi lelkes munkássága elég garancia arra, hogy a lap nívója állandóan emelkedik. Eppen ezért évi 12 P. előfizetési díja igen mérsékelt. Aki tíz éves előfizetést szerez, egy évig tiszteletpéldányként kapja a lapot.

A lap szerkesztősége és kiadóhivatala M. kir. Állami Nőipariskola, Budapest, VIII., Rákóczi-tér 4. *Csekk számla: M. kir. Állami Nőipariskola: 64561.*

*Csonka Magyarország nem ország!
Égész Magyarország mennyország!*

VIII. nemzetközi baromfikiállítás.

Lapunk decemberi számában számoltunk be az önálló gazdasági iskoláknak a VIII-ik nemzetközi baromfikiállításon elért osztályeredményéről.

A *Baromfienyésztők* című lap januári száma közli az egész eredményt, tehát a tiszteletdíjakat és érmekeket is. Ennek alapján közöljük, hogy a mult számban közzé tett díjakon kívül az egyes iskolák a következő tiszteletdíjakat és érmekeket nyerték:

Győr szabad kir. város tiszteletdíját fehér leghornokkal nyerte a *ceglédi gazdasági iskola*.

Győr szabad kir. város tiszteletdíját Rhode isl. red tyúkokkal nyerte a *csanádapalotai gazdasági iskola*.

Botos Aladár tiszteletdíját Rhode isl. red tyúkokkal nyerte a *ceglédi gazdasági iskola*.

»Hangya« Szövetkezet tiszteletdíját pekingi kacskákkal nyerte a *ceglédi gazdasági iskola*.

B. O. E. tiszteletdíját nemesített magyar parlagi ludakkal nyerte a *csongrádi gazdasági iskola*.

B. O. E. tiszteletdíját endeni magyar ludakkal nyerte az *abonyi gazdasági iskola*.

Elismerő oklevelet fehér leghornokkal nyert a *kabai gazdasági iskola*.

Elismerő oklevelet pekingi kacskákkal nyert a *csongrádi gazdasági iskola*.

Aranyérmeket nyert havanna nyulakkal a *ceglédi gazdasági iskola*.

Ezüstérmeket nyert ezüst wyandotte tyúkokkal *B. I. Lajos gazd. szaktan.*

Ha most még az itt közölt tíz nyereményt a harmincöthöz adjuk, a decemberi nemzetközi baromfikiállításon nyert díjak száma 45-re emelkedik. Ez az eredmény is szolgáljon buzdítással az iskoláknak és minél nagyobb számmal vegyünk részt a közelgő tavaszi állattenyésztési kiállítás baromfiosztályán.

Pályázati hirdetés.

A *Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara* »Purgly Emil mintagyümölcsöse és gyümölcstermelési kísérlet telepén« a földművelésügyi Minisztérium támogatásával létesített kertmunkásképző iskolában

14 kertmunkás felvételére pályázatot hirdetünk.

Az iskola célja, hogy elméleti, de különösen gyakorlati kiképzést nyújtson a tanuló munkásoknak, akik a gyümölcstermelés, a helyes faápolás és védekezés terén teljes szakképzettséget nyernek abból a célból, hogy a gyümölcsösökben mint szakmunkások, munkavezetők, esetleg kisebb házi kertekben, mint önálló kezelők alkalmazhatók legyenek.

A növendék a zöldségtermelés, szőlőművelés általában a többi kertészeti munkákban is kiképzést nyernek. A növendék a gyümölcsösben és az ezzel összefüggő összes üzemekben az egész éven át felmerülő minden munkát végezni tartoznak, a kertészet vezetőjének utasítása szerint.

Az iskola tartama két év és a tanrend úgy van megállapítva, hogy tavasszal, nyáron és ősszel a gyakorlat, míg a téli hónapokban az elméleti kiképzés folyik, nem olyan iskola tehát az, ahol állandóan teremben kell ülni és időnként sétálgatni, vagy felüyni, hanem olyan, ahol tavasztól ősziig egy nagy

mintakertben minden előforduló munkát végezni kell az elméleti oktatáson kívül. Az iskolát sikerrel végzetek nagyobb gazdaságokban (kertészetekben, gyümölcsösökben) való elhelyezését a Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara elősegíteni igyekszik. Az évfolyam elvégzése után a tanulók bizonyítványt kapnak.

A növendékek részére lakást, fűtést, világítást, mosást és élelmezést az iskola ingyen nyújt s ezenkívül a növendékek havi 8 pengő szelvényt kapnak, mely összegből 3 pengő visszatartatik és az iskola elvégzése után egy összegben kerül kifizetésre. Ágy-neműt szintén az iskola ad. Beíratási díj 10 pengő, mely előre egy összegben fizetendő. A felvett növendékek jó állapotban levő 2 felső ruházatukon és téli kabátukon kívül 2 pár lábbelit és legalább 4 kapcát vagy harisnyát tartoznak jelentkezőskor magukkal hozni, mert az iskola semmiféle ruházatot és lábbelit nem ad.

Felvételi feltételek.

a) 17-24 éves életkor, ami születési anyakönyvi kivonattal igazolandó.

b) Igazolvány arról, hogy a folyamodó kizárólag földműveléssel, vagy kerti (esetleg szőlészeti) munkákkal foglalkozott.

c) Munkára teljesen alkalmas, tökéletesen ép és erős testalkat, valamint jó látó- és halló képesség, ami községi orvosi bizonyítvánnyal igazolandó.

d) Erköletesi, valamint nőtlenségi bizonyítvány.

e) Az elemi iskola 4 osztályának elvégzését igazoló iskolai bizonyítvány.

Akik katonai szolgálatot igazolnak, a felvételnél előnyben részesülnek.

A fenti okmányokkal felszerelt kérvények a Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamarához (Kecskemét, Rákóczi-út 17-19. sz.) 1932. február hó 15-ig nyújtandók be. A felvett növendékek március hó 1-én tartoznak jelentkezni, amely alkalommal a mezőgazdasági munkások részére előírt munkakönyvet tartoznak a kertmunkás iskola vezetőjének átadni.

Dr. Gesztelyi Nagy László s. k. vitész Purgly Emil s. k.
igazgató. elnök.

»A Magyar Róna«, mely dr. Gesztelyi Nagy László főszerkesztésében Kecskeméten jelenik meg, különösen és különlegesen a Duna-Tisza köze gazdaságának érdekeit szolgálja, nemcsak mint ezen terület *mezőgazdasági kamarájának* hivatalos közlönye, hanem mint komoly ismeretterjesztő szakkönyv, az időszerű, népies hangon megírt közleményeivel. Ezen közlemények teszik értékesé és becsessé a lapot és dícsérik a főszerkesztőt és az egyes rovatvezetőket áttogatókörű munkásságát.

A lap rendszeresen hoz növénytermelési, állattenyésztési, gyümölcstermelési, talajtani, közgazdasági stb. szakközléseket, melyek érdekesítik, hogy a gazdák szempontjából különösen értékes szakkönyv nemcsak a kamara területén, hanem az egész országban elterjedjen és olvasásával mindenütt szolgálja a magyar gazdasági művelődést.

Nem lehet ebben akadály a előfizetési ára sem, mely olyan alacsonyan van megállapítva, - évi 5 P - hogy mindenki által könnyen hozzáférhetővé teszi, még a mai nehéz gazdasági körülmények között is.

KISEBB KÖZLEMÉNYEK

Számadások beküldése. Még a 24.400 1921. évi V. K. M. rendelet intézkedik arról, hogy az önálló gazd. népiskolák számadásait az illetékes vármegyei közigazgatási bizottság évenként április hó végéig felülvizsgálat és végleges jóváhagyás céljából a minisztériumhoz terjessze fel.

Többször előfordult, hogy a közigazgatási bizottságok ezen rendelkezésnek csak késve, vagy egyáltalán nem tudtak eleget tenni, legtöbbször azon indoklással, hogy az iskolai számadások a jelzett időre hozzájuk sem érkeztek be, a helyi iskolai hatóság, illetve iskolafenntartóktól.

Természetesen az ilyenmű késedelmeskedés még egyrészt az ügymenetre zavarólag hat, mert munkatorlásokat idéz elő, másrészt az illetékes iskolára és tanszemélyzetre is káros, a tiszteletdíjak késedelmes elszámolása, valamint a számadásoknak évek múlva történő javíthatása és jóváhagyása miatt. Fontos és közös érdek tehát, az iskolai számadások rendszer idejére való elkészítése, beküldés, helyi és vármegyei felülvizsgálata, ezek alapján pedig azok végleges jóváhagyása.

Az iskolák és tanterők e tekintetben akkor járnak el helyesen, ha a számadásokat mielőbb, már minden év január hó elején elkészítik és az illetékes helyi hatósággal letárgyalatják. Az eljárás megkönnyíthető és gyorsítható akkor, ha már az előző évi iskolaszéki, gondnoksági ülésen kéri a számvizsgáló bizottsági tagok kiküldetését, kik a számadásokat azok elkészülte után azonnal, rendszeren a helyszínen, tehát az iskolánál, az igazgató előző értesítésére felülvizsgálják, eljárásukról pedig jegyzőkönyvet vesznek fel.

Gondoskodni kell arról is, hogy a helyi hatóság, lehetőleg január hónapban tartson ülést, hol a számvizsgálók eljárásáról felvett jegyzőkönyv s ennek alapján maga a számadás is letárgyalassék. Az úgy fontosságára való tekintettel az iskolaszék és gondnokság elnökei ezt készséggel szokták teljesíteni, mely esetben a késedelmeskedés nem az iskola és tanszemélyzetén, sem pedig a helyi hatóságon múlva.

A számadások ezek után az iskolafenntartó község vagy város képviselőtestülete, tanácsa elé kerülnek, hol a már előzőleg megejtett helyi hatósági vizsgálat alapján rendszeren csak formai jóváhagyást és elfogadást nyerne s így minden nehézség nélkül a közigazgatási bizottsághoz kerülhetnek.

Városokban a helyi vizsgálatot és az esetleges észrevételezést nem az iskolaszék, gondnokság kiküldött számvizsgálói, hanem a városi számvéveségek éjtik meg és utána megy a fent jelzett úton tovább a számadás.

A közigazgatási bizottságban a tanügyi előadó, a kir. tanfelügyelő, ki mindenkor kellő megértéssel intézi és szorgalmazza az iskolai számadások sorsát, így azok rendszeren soronkívül kerülnek a belügyminiszter úr fennhatósága alá tartozó, u. n. vármegyei számvéveség felülvizsgálata alá. A vármegyei számvéveségek különben az iskolai számadásokat számvéveség vizsgálják felül, szükség esetén észrevételezik, majd záradékolják. Minden önálló gazd. népiskola ugyanis községi vagyont is kezel, községi vagy városi hozzájárulást, államsegélyt élvez, így a vármegyei számvéveség vizsgálata el nem maradhat, már csak a vonatkozó törvény intézkedései miatt sem.

Az így előkészített iskolai számadásokat a közigazgatási bizottság minden év április havában a V. K. M. úrhoz terjeszti fel. Ezen kötelezettségének azonban csak a fentiek pontos betartásával lehet eleget. Az iskolák legtöbbször a számadások gyorsan és rendszer időben kerülnek jóváhagyásra. Tudunk számtalan esetet, hol egy év, sőt fél éven belül s már végleges elintézt nyerne. Nagyon soknál azonban rendszeren a kényelemszeretet, a nemtörődömség, az utána való érdeklődés hiánya és hasonló okok miatt késik a számadások elintézése. Rajta legyünk tehát, hogy jövőben a számadás felülvizsgálatának menetét figyelemmel kísérjük s tőlünk telhetőleg elő is mozgassuk.

Félévi jelentések. Iskoláink és gazdaságaikról évenként kétszer, félévi jelentésben kell beszámolnunk.

A győri püspökség szanyi gazdaságából vásárolt yorkshire anyáktól származó

hét hónapos és nyolc hetes koca és kan MALACOKAT
kinál eladásra a

Ceglédi Önálló Gazdasági Iskola

A hét hónapos állatok rideg tartás mellett 80-90 kgr. súlyuak. Kgr.-kint ab Cegléd **80 fillér az áruk**
A nyolc hetes malacok márciusi szállításra jegyezhetők elő. Áruk per kgr. ab Cegléd **120 fill.**

E célra külön nyomtatvány használata van előírva, melynek adatait a rendtartási és számadási naplókából kell pontos lelkiismeretességgel kitölteni.

A félévi jelentést a számadások előírt zárlata alapján minden év január és július hónap elején kell elkészíteni és legkésőbb a hónapok 15-ig egy-egy példányban közvetlenül a V. K. M. úr VII. a. ügyosztályához és a szakfelügyelőséghez kell küldeni. Az elküldés tényét kir. tantfelügyelőségnek, akár egy levelezőlapon, de jelenteni kell.

Az első félévi jelentés minden melléklet nélkül küldendő be. A II. félévi jelentés ugyancsak melléklet nélkül adandó fel a szakfelügyelőség címére.

A V. K. M.-hez küldendő II. félévi jelentéshez azonban mellékelni kell a tanerők elfoglaltsági és órarendi kimutatását, valamint a jövedelmi mérleg egy-egy példányát, tehát 3 db iratot.

Az erre vonatkozó rendelet száma 745-1 21/1931., mely minden iskola s kir. tantfelügyelőségnek annak idején megküldetett.

A tiszteletdíjak felosztási kulcsa. Több tanerős iskolánál a 20%-os tiszteletdíj felosztási kulcsa a következő:

a) Ahol igazgató és szaktanító működik, ott az igazgató 70, a szaktanító 30%-ban részesül.

b) Ahol igazgató és 2 szaktanítónő van, ott igazgató részére 60, a két szaktanítónő részére 20-20, összesen 40 esedékes.

c) Ahol igazgató szaktanítót és szaktanítónő teljesít szolgálatot, így hárman végzik a gyakorlóterület vezetését, kezelését és elszámolását, igazgatónak 50, szaktanítónak 30, szaktanítónőnek 20% jut.

d) Ahol igazgató, szaktanító és két szaktanítónő van alkalmazásban, igazgatónak 50%, szaktanítónak 30%, a szaktanítónők mindegyikének 10-10% számítandó.

e) Oly iskolánál, hol igazgató, szaktanító és három szaktanítónő teljesít szolgálatot, igazgató 45, szaktanító 25, a szaktanítónők 10-10, összesen 30%-ot kapnak.

f) Hol igazgató, két szaktanító, három szaktanítónő, tehát 6 tanerő működik, ott igazgató 40, a szaktanítók egyenként 15-15, szaktanítónők pedig 10-10%-ban osztoznak az esedékes tiszteletdíjon.

A 20%-os tiszteletdíj s számadások helyi jóvágyása, vagyis az iskolaszéki, gondnoksági ülés határozatának jogerőre emelkedése után esedékes.

A tiszteletdíjakra, miután azok a költségvetésben is szerepelnek, előleg is adható.

Ezen megosztási kulcsot általánosan betartják az iskolák, méreteit az 1926. évi augusztus 23-28-ig Budapesten tartott igazgatói értekezleten állapították meg.

A 19.500.1914. sz. miniszteri rendelet a 20%-os tiszteletdíjak felosztására nézve az akkor még csak két-három tanerős iskolákra intézkedett s módosítása a fenti szellemben csak ezután várható.

HIREK

Házasság. Örömmel adunk hírt Zólor Margit békéscsabai kedves kolleganőnk és dr. Egető Ernő ügyvéd folyó évi január hó 2-án történt házasságkötéséről. Az új párnak melegen gratulálunk és kívánjuk, hogy jövőendő boldogságukat Isten áldása kísérje.

Klöplői csipkeverő tantolyam. A ceglédi önálló gazdasági iskolánál január 26-án 40 növendékkel nyílt meg a klöplői csipkeverő tantolyam. Egyelőre tartama 3 hónap, célja külföldi piacképes árúnak készítése és annak exportálása. A tantolyam alapját kezdeményezte egy nagyobb női munkás telepnek, amely több

száz asszonynak ad majd kenyéradó foglalkozást a munkanélküliek sorából.

Az őszi barackta metszését ismerteti a Növényvédelem és Kertészet most megjelent legújabb száma. Cikkeket közöl a melegágykészítés hibáiról, a gyümölcsfáknál alkalmazható műtrágyákról, a gyümölcsfaültetés itervék készítéséről, az alma- és körtefák permetezéséről, a mák termesztéséről stb. A dúsan illusztrált két szaklapból a Növényvédelem kiadóhivatala (Budapest, Földművelésügyi Minisztérium) e lapra való hivatkozással egy alkalommal díjtalanul küld mutatványszámot.

SZERKESZTŐI TANÁCSADÓ

Kisgazda. A betonmellece a trágyalé nitrogén tartalmát még 100%-ig nem biztosítja, mert a tiszta trágyalé a levegő hatására ammonium-carbonáttá változik át és elillan. A trágyalevet ettől a folyamattól megóvhatjuk úgy, hogy időnkint olesóbb ásványolajat öntünk a trágyalécutba, mely vékony olajréteggel vonja be a trágyalé tetejét és megóvja a levegővel való közvetlen érintkezéstől s egyben a párolgástól is.

Dr. N. J.-né, Szeged. A beküldött gyümölcs a Mangifera indica (Anacardiaceae család) nevű növénynek a termése. Eredeti hazája Kelet-India, de Dél-Amerikában is nagyban termesztik.

K. J. urnak. Cikkében sok igazság van és eljön az az idő, amikor azok letárgyaltatnak. Azonban olyan tévedések vannak benne, melyek miatt sajnálattunkra még módosított formában sem közölhetjük.

Érdekelteknek. A vizsgabiztosidíjak kiutalását ügyosztályunk már folyamatba tette, tehát türelmetlenségre nincs oka senkinek. Az csak természetes, hogy

a kiutalás sorrendje a családi körülmények figyelembe vételével történik. Tehát a jövőt illetően igyekezzenek a türelmetlenkedők, hogy annakidején minél hamarabb sor kerüljön rájuk.

Több továbbképző iskolának. Tekintettel arra, hogy a gazdaság ijellegű továbbképző iskolákban a gyakorlati munkák kivétele igen nagy jelentőséggel bír, azt - lehetőleg részletesen ki kell dolgozni a tanmenet nyári félévi részében. Enélkül az évi tanulmányag beosztás nem teljes és nem fogadható el.

A gyakorlóterület ügyosztandó be, hogy abban a helység talaj és klimatikus viszonyainak megfelelő kerti és gazdasági növények mindenike termeltesse. A környéken még nem termelt növényfélésekkel egyelőre kis területen, esetleg pár sorban kísérletezzünk.

A gyakorlóterület jövedelme, ha még olyan esemény is, beállítandó az iskola költségvetésének bevétel oldalára.